

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:955

av **Annika Qarlsso**n och **Kerstin Lundgren** (båda C)

Rätt preventivmedel

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra preventivmedelsrådgivningen och förskrivningen särskilt för unga kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur tillgängligheten ska utvecklas för sexuell och reproduktiv hälsa genom hela livet, för flickor och pojkar samt kvinnor och män, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Alla har rätt att bestämma över sin egen kropp. Kvinnors möjlighet till fria och säkra aborter är en fråga om mänskliga rättigheter. Vi står bakom den svenska abortlagstiftningen som säger att kvinnor har rätt att göra abort till och med den artonde graviditetsveckan.

En oönskad graviditet och en abort kan vara besvärligt att gå igenom för både kvinnor och män. Därför är det viktigt att sträva efter att minska antalet aborter. Det gör man bäst genom rådgivning och subventionerade preventivmedel, inte genom att försvåra för kvinnor att göra abort. Trots sex och samlevnad i skolan för både tjejer och killar och lättillgängliga och effektiva preventivmedel blir många kvinnor oönskat gravida. Att ansvaret att förhindra oönskade graviditeter är delat mellan män och kvinnor är en självklarhet, men det fungerar tyvärr inte alltid så i praktiken. Sex- och samlevnadsundervisningen och ungdomsmottagningarna måste ständigt utvecklas för att öka medvetenheten hos både tjejer och killar om det egna ansvaret och ansvaret för sin partner.

Det saknas kunskap hos de flesta om hur effektiva preventivmedel är och hur mycket det skiljer i säkerhet mellan teori och praktik. Preventiv säkerhet mäts i Pearl index: antal graviditeter under ett år hos 100 kvinnor. Kondom är i teorin väldigt säkert men i verkligheten blir 18 procent inte 2 procent av kvinnorna oönskat gravida. P-piller som de allra flesta kvinnor använder, är en metod som kräver dagligt kom-i-håg och riskerar att glömmas. Där blir 9 procent av kvinnorna oönskat gravida i praktisk

användning. Vid användning av p-stav och spiral, som är långtidsverkande, finns ingen skillnad mellan teori och praktik. Endast 0,05 procent av kvinnorna blir gravida under första året. Vad gäller skydd för könssjukdomar är däremot kondom det enda effektiva.

Forskning pekar på att otillräcklig preventivmedelsanvändning är en bidragande orsak till de oönskade graviditeterna. I de åldrar där fertiliteten är hög används ofta metoder som inte i tillräckligt hög grad skyddar mot oönskad graviditet eller som fungerar i den livssituation man befinner sig i. Läke-medelsverket konstaterar i sina behandlingsrekommendationer att just unga fertila kvinnor behöver högeffektiva preventivmetoder. Läke-medelsverket rekommenderar därför, med stöd av forskning att långtidsverkande preventivmedel, såsom p-stav eller spiral, ska erbjudas unga kvinnor. Ändå är det förhållandevis få unga som använder just långtidsverkande preventivmedel.

Från 2017 är preventivmedel för kvinnor upp till 21 år subventionerade. Men det räcker inte. En förbättrad rådgivning är av yttersta vikt liksom en förskrivning som bygger på forskning och evidens.

Men även tillgängligheten spelar roll. För sexuell och reproduktiv hälsa så är ungdomsmottagningar över hela landet ofta första mötet för unga, om än inte för alla. Det finns sedan ett glapp mellan ungdomsmottagningen och till att det känns naturligt att vända sig till barnmorskemottagningen eller mödravården. Det är i de grupperna vi ser fortsatt höga aborttal. Därför anser vi att regeringen bör utreda hur tillgängligheten ska utvecklas för sexuell och reproduktiv hälsa genom hela livet, för flickor och pojkar samt kvinnor och män. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Annika Qarlsson (C)

Kerstin Lundgren (C)